ПРОЕКТ

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД

от

АЛЕКСАНДЪР ПУЛЕВ

Заместник министър-председател и министър на икономиката, инвестициите и индустрията

ОТНОСНО: *Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за допълнение на Закона за техническите изисквания към продуктите*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам на Вашето внимание проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на Закон за допълнение на Закона за техническите изисквания към продуктите (ЗД на ЗТИП).

С предложения законопроект се въвеждат изискванията на Директива (ЕС) 2024/2749 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2024 г. за изменение на директиви 2000/14/ЕО, 2006/42/ЕО, 2010/35/ЕС, 2014/29/ЕС, 2014/30/ЕС, 2014/33/ЕС, 2014/34/ЕС, 2014/35/ЕС, 2014/53/ЕС и 2014/68/ЕС по отношение на процедурите при извънредни ситуации за оценяване на съответствието, презумпцията за съответствие, приемането на общи спецификации и надзора на пазара поради извънредна ситуация на вътрешния пазар (ОВ, L от 8.11.2024 г.), наричана по-нататък „Директива (ЕС) 2024/2749“. Едновременно с това се създават условия за прякото прилагане на Регламент (ЕС) 2024/2748 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2024 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 305/2011, (ЕС) 2016/424, (ЕС) 2016/425, (ЕС) 2016/426, (ЕС) 2023/988 и (ЕС) 2023/1230 с оглед на процедурите

при извънредни ситуации за оценяване на съответствието, презумпция за съответствие, приемане на общи спецификации и надзор на пазара при извънредна ситуация на вътрешния пазар (ОВ, L от 8.11.2024 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2024/2748".

Регламент (ЕС) 2024/2748 и Директива (ЕС) 2024/2749 допълват Регламент (ЕС) 2024/2747 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2024 г. за създаване на рамка от мерки, отнасящи се до извънредните ситуации на вътрешния пазар и до устойчивостта на вътрешния пазар и за изменение на Регламент (ЕО) № 2679/98 на Съвета - т.нар. „Акт за извънредните ситуации и устойчивостта на вътрешния пазар" (Регламент IMERA).

Регламент IMERA, Регламент (ЕС) 2024/2748 и Директива (ЕС) 2024/2749 са приети вследствие на опита от възникнали кризи, като пандемията от COVID-19 или военни конфликти. От страна на службите на Европейската комисия (ЕК) е отчетено, че е необходимо функционирането на Единния пазар да бъде гарантирано при извънредна ситуация, при която недостигът на стоки, свързани с кризата може да бъде сериозно засилен, особено поради фактът, че съответното продуктово законодателство не позволява бързото пускане на пазара на такива стоки, тъй като е необходимо спазване на строги хармонизирани изисквания. Наличният инструментариум от законодателството на ЕС, и в частност процедурите, установени в секторното законодателство, не са предназначени да отговорят на сценариите за реакция при кризи и не предлагат необходимата регулаторна гъвкавост.

С приемането на Регламент IMERA, Регламент (ЕС) 2024/2748 и Директива (ЕС) 2024/2749 се въвежда правно основание за процедури за реагиране при кризи, като мерките, предвидени в тях целят да подпомогнат институциите на ЕС и държавите членки в усилията им да осигурят безпроблемното функциониране на Единния пазар по отношение на евентуални бъдещи кризи и гарантиране наличността на стоки. По-конкретно, тези мерки са насочени към осигуряване на условия по време на криза стоките да могат да достигнат по-бързо до потребителите и крайните ползватели. Чрез Регламент (ЕС) 2024/2748 и Директива (ЕС) 2024/2749 се въвеждат изменения в 15 акта от секторното законодателство на Съюза за хармонизация, които обхващат машини, включително машини, работещи на открито, съоръженията и системите за защита, предназначени за използване в потенциално експлозивна атмосфера, асансьори, транспортируемо оборудване под налягане, съоръжения под налягане, съдове под налягане, радиосъоръжения, електрически съоръжения, предназначени за използване в определени граници на напрежението, електромагнитна съвместимост на съоръжения, газови уреди, въжени линии, лични предпазни средства и строителни продукти, в които до този момент няма предвидена възможност за дерогация от хармонизираните правила за пускане на пазара в случай на извънредна ситуация.

В действащия Закон за техническите изисквания към продуктите (ЗТИП) е заложена рамката по отношение на пускането на пазара и/или пускането в действие на продукти, за които има определени съществени изисквания и/или изисквания за екопроектиране. Със закона са въведени основните елементи на продуктовото законодателство за хармонизация на Съюза, които не предвиждат процедури, предназначени да се прилагат по време на криза.

Приемането на ЗД на ЗТИП произтича от необходимостта съществуващата национална нормативна рамка да се актуализира и допълни чрез създаване на правна регламентация за действия при извънредни ситуации на вътрешния пазар, насочени към гарантиране на наличността на стоки, определени като стоки от особено значение при криза, с цел избягване на последиците от кризи, засягащи продукти от обхвата на секторните актове, изменени с Директива (ЕС) 2024/2749 и Регламент (ЕС) 2024/2749.

В съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2024/2749 и Регламент (ЕС) 2024/2748 в ЗТИП се създава нова Глава четвърта „б" „Процедури при извънредни ситуации", с която се въвежда процедурна рамка за действие при режим на извънредни ситуации на вътрешния пазар. С предлаганите промени се предвижда въвеждане в националната нормативна уредба на режим при извънредни ситуации на Единния пазар, какъвто до момента не е съществувал заради липса на подобна регламентация в европейското законодателство. Създават се условия за осигуряване на алтернативен механизъм за по-бързото доставяне на продукти на пазара в условията на криза и избягване на проблем с недостига на такива продукти, чрез дерогация от установените в хармонизираното продуктово законодателство правила.

Прилагането на тези нови правила е ограничено единствено до продукти от посочените по-горе продуктови области, обхванати от съответните наредби по чл. 7 от ЗТИП, които са определени като стоки от особено значение при криза, и в рамките на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, задействан в съответствие с чл. 18 от Регламент (ЕС) 2024/2747.

Предлаганите изменения се изразяват в следните аспекти:

1. Предвидена е правна възможност, в рамките на режима на извънредна ситуация, за пускане на пазара на територията на Република България и/или пускане в действие или използване за собствени цели от производителя на продукти, които не са преминали през стандартните процедури за оценяване на съответствието (т.е. процедурите за оценяване на съответствието, изискващи задължителното участие на нотифициран орган не са били проведени, съответно върху продуктите няма нанесена маркировка за съответствие), но при наличие на достатъчни условия, осигуряващи съответствие с приложимите съществени изисквания и гарантиращи еквивалентно ниво на безопасност на продуктите.

В този контекст е предвидено председателят на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН), в качеството му на компетентен орган по прилагането на ЗТИП, със заповед да разрешава пускането на пазара и/или пускането в действие или използването за собствени цели от производителя на продукти от особено значение при криза, като е разписана ясно процедурата по издаване на такъв вид разрешение. Също така е регламентирано и задължението на ДАМТН да информира ЕК и другите държави членки за издадените разрешения на територията на Република България. Съгласно разпоредбите на Директива (ЕС) 2024/2749 със законопроекта е осигурена и възможността председателят на ДАМТН да признава валидността на разрешение, издадено от компетентен орган на друга държава членка на ЕС.

2. На производителите е дадена възможност при липса на хармонизирани стандарти като средство, осигуряващо презумпция за съответствие, по време на извънредна ситуация да разчитат и да могат да се позовават на съответните международни и национални стандарти, както и на общи спецификации, приети от ЕК като алтернативно средство, което да подпомага оценката на съответствието на продуктите в условия на криза.

3. По отношение на нотифицираните органи е въведено задължение за приоритетно обработване на подадените от производители заявления за оценяване на съответствието, които се отнасят до продукти, определени като стоки от особено значение при криза. В тези случаи нотифицираните органи не могат да налагат допълнителни несъразмерни разходи за производителите. Изискванията към нотифицираните органи имат за цел намаляване на периода за извършване на процедура за оценяване на съответствието.

4. По отношение на органите за надзор на пазара се предвижда приоритизиране на дейността им в условия на криза чрез засилен надзор върху стоки от особено значение при криза. Изрично е регламентирано, че по отношение на продукти, за които има издадено временно разрешение за пускане на пазара и/или пускане в действие, или за които е призната валидността на разрешението, издадено от компетентен орган на друга държава членка, националните органи за надзор на пазара имат право да изискват предприемане на съответни коригиращи действия и да налагат ограничителни мерки, за което следва своевременно да уведомят ЕК и органите за надзор на пазара на другите държави членки на ЕС. В допълнение, по време на режим на извънредна ситуация на вътрешния пазар е предвидено националните органи за надзор на пазара да си сътрудничат с органите за надзор на пазара на другите държави членки при взаимното оказване на помощ.

Очакваният резултат от прилагане на законопроекта е отстраняване на пропуски в съществуващото законодателство и постигане на съответствие с новата правна регламентация за процедури при извънредни ситуации на ниво ЕС, целяща да улесни

бързите и практични решения на проблемите с наличността на стоки по време на криза. Това ще окаже цялостно положително въздействие върху предприятията и потребителите, като осигури по-добра реакция на национално ниво при кризи и гарантира свободното движение на стоки и преодоляване на евентуален остър недостиг на стоки. По отношение на бизнеса въвеждането на подобна правна регламентация ще окаже съществено въздействие във връзка с необходимостта икономическите оператори да приемат поръчки с приоритет и да увеличават производствения си капацитет.

С въвеждането на възможност за разрешаване на пускането на пазара на продукти, за които не са изпълнени в цялост стандартните изисквания по отношение на провеждането на процедура за оценяване на съответствието, ще се осигури възможност за по-бързото снабдяване на пазара с търсената стока в условията на криза. Съкращаването на времето за извършване на процедура за оценяване на съответствието и пускането на продукта без маркировка за съответствие ще гарантира удовлетворяване на нарасналото търсене на стоката.

От друга страна, с рационализирането на правилата на ЕС за продуктите (по отношение на задължителното извършване на оценяване на съответствието и позоваването на стандарти) ще се създадат по-благоприятни условия за приоритизирането на дейностите по надзора на пазара в период на извънредна ситуация, а чрез засиления надзор по отношение на продукти от особено значение при криза, рискът за потребителите от появата на несъответстващи продукти или продукти с понижено качество ще бъде намален.

С приемането на проекта на ЗД на ЗТИП ще бъде изпълнена и мярка № 6 от Плана за действие за 2026 г. с мерките, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз, приет с РМС № 84 от 23.01.2026 г., която касае Директива (ЕС) 2024/2749, със срок за транспониране и нотификация 29 май 2026 г.

С настоящия законопроект се въвеждат разпоредби на актове от правото на ЕС, поради което е приложена справка за съответствието с разпоредбите на Директива (ЕС) 2024/2749. В съответствие с чл. 3, ал. 4, т. 2 от Постановление № 85 на Министерския съвет от 2007 г. за координация по въпросите на Европейския съюз проектът на ЗД на ЗТИП е съгласуван в Работна група 1 „Свободно движение на стоки".

Срокът за въвеждане в българското законодателство на изискванията на Директива (ЕС) 2024/2749 беше 29 май 2026 г. На 15 юли 2026 г. е получено официално уведомително писмо от ЕК за образуване на процедура за нарушение № 2026/0296 по чл. 258 от Договора за функциониране на ЕС за неуведомяване в срок на Европейската комисията за мерките за транспониране на Директива (ЕС) 2024/2749. Предвид закъснението за въвеждане на разпоредбите на посочената директива е наложително предприемането на съответните законодателни мерки във възможно най-кратки срокове,

като съображенията на българската страна следва да бъдат изпратени до ЕК в срок до 15 септември 2026 г.

Съгласно чл. 18а от Закона за нормативните актове, при изработването на проекта на ЗД на ЗТИП, е извършена частична предварителна оценка на въздействието, която е съгласувана с дирекция „Координация и модернизация на администрацията" в администрацията на Министерския съвет в съответствие с чл. 30б от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

За изпълнението на предвидените промени не са необходими допълнителни разходи, трансфери и други плащания.

Предложеният проект на ЗД на ЗТИП не води до въздействие върху държавния бюджет, поради което е приложена финансова обосновка по Приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б" от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

В съответствие с чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове, проектът на ЗД на ЗТИП, заедно с мотивите, частичната предварителна оценка на въздействието и становището на дирекция „Координация и модернизация на администрацията" в администрацията на Министерския съвет бяха публикувани за обществено обсъждане на Портала за обществени консултации на Министерския съвет и на интернет страницата на Министерство на икономиката, инвестициите и индустрията за срок от 30 календарни дни.

Направените бележки и предложения от проведеното обществено обсъждане са отразени в справка за отразяване на постъпилите предложения и становища от обществените консултации, която е приложена към настоящия доклад. В изпълнение на чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове, справките за отразяване на постъпилите предложения и становища от обществените консултации, заедно с обосновки за неприетите предложения, са публикувани на интернет страницата на Министерството на икономиката, инвестициите и индустрията и на Портала за обществени консултации.

Проектът на ЗД на ЗТИП е съгласуван и по реда на чл. 32, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Направените бележки и предложения от проведеното междуведомствено съгласуване са отразени в приложената към доклада справка.

В съответствие с чл. 28, ал. 3 от Закона за нормативните актове, проектът на ЗД на ЗТИП се придружава и от справка за съответствието с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека, изготвена от Министерството на правосъдието.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

С оглед изложеното и на основание чл. 8, ал. 4, т. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам да бъде приет приложеният проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за допълнение на Закона за техническите изисквания към продуктите.

Приложения:

1. Проект на Решение на Министерския съвет;
2. Проект на Закон за допълнение на Закона за техническите изисквания към продуктите;
3. Мотиви към законопроекта;
4. Частична предварителна оценка на въздействието;
5. Становище на дирекция „Координация и модернизация на администрацията" на Министерския съвет;
6. Справка за съответствие с Европейското право;
7. Становище на РГ 1 „Свободно движение на стоки";
8. Справка за съответствието с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека;
9. Финансова обосновка;
10. Справка за отразяване на становищата, получени в хода на обществената консултация;
11. Справка за отразяване на становищата по чл. 32 от УПМСНА;
12. Съгласувателни писма;
13. Съобщение за средствата за масово осведомяване;

С уважение,

X

АЛЕКСАНДЪР ПУЛЕВ
Заместник министър-председател и министър на икономиката,
инвестициите и индустрията